

один для одного і щоб людські Істоти нарешті навчилися з того, що вони тепер неправильно називають Людством» [2, с. 455].

Таким чином, епоха Просвітництва як сукупність різних, часто суперечливих, напрямків політичної, соціальної та філософської думки, характерних для періоду зміцнення капіталістичних відносин і підготовки ряду буржуазних революцій, змогла розвинути оригінальні ідеї в філософії освіти і понятті людини через призму педагогічних ідей. Саме з позитивним вирішенням цієї традиційної проблеми багато філософів пов'язували успіхи в реалізації ідеалів Просвітництва.

Список використаних джерел :

1. Муранова Н. П., Волярська О. С., Літвінчук Л. Й. Ідеї філософії Просвітництва в українському освітньому контексті: монографія. Київ: ТОВ «НВФ «Славутич- Дельфін», 2020. 154 с.

2. The Papers of Benjamin Franklin, vol. 31, November 1, 1779, through February 29, 1780 / Ed. Barbara V. Oberg. New Haven. London : Yale University Press, 1995. P. 455–457.

Кателик Костянтин

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(науковий керівник – Р. Винничук)
(м. Полтава)*

СТАНОВЛЕННЯ І РОЛЬ НЕФОРМАЛЬНИХ МИСТЕЦЬКИХ МОЛОДІЖНИХ ОБ'ЄДНАНЬ

У даний час при описі неформальних молодіжних об'єднань використовуються різні терміни, взяті з області права, культурології, біології, соціології та з-соціальне психології або просто із засобів масової інформації. У такій ситуації одні й ті ж терміни нерідко мають різне значення, особливо якщо відсутній їх юридичне визначення.

«Неформальні об'єднання» – це неюридичне поняття, що прийшло з газет в 80-і роки як протиположність «формальним», тобто офіційно визначеним (зарєєстрованим) організаціям. У неформальних об'єднаннях відсутнє чітке членство і їх прийнято розглядати як формування, що поєднують у собі молодь за ознакою субкультури.

«Неформальні об'єднання» (соціол.) – вид соціальних об'єднань різних категорій людей, відмітною особливістю якого є спонтанно сформована система внутрішніх соціальних зв'язків, норм, дій, що є продуктом неінституціональною

(тобто не зафіксованої в державних, громадських традиційно сформованих інститутах) сфери, яка заснована на принципах самодіяльності [3].

Всі неформальні рухи можуть називатися рухами тільки умовно, тому що в загальноприйнятому юридичному розумінні ні рухами, ні об'єднаннями вони не є. Єдиною ознакою, що об'єднує входять туди підлітків є субкультура – тобто, перш за все, специфічна зовнішня символіка та атрибутика, в другу чергу – норми поведінки, і тільки по-третє – будь-яка ідеологія і мораль. Приміром, скінхедами є не ті, хто має пронацистських ідеологію, а ті, хто голить голову і має іншу зовнішню атрибутику скінів.

Усім цим неформальні рухи відрізняються від незареєстрованих політичних і релігійних радикальних формувань, які, хоча і можуть належати до будь-якої субкультури, однак мають своє об'єднання, нерідко навіть з персональним членством [2].

В останні роки соціологи приділяють багато уваги вивченню молодіжних груп та молодіжної субкультури. Довгий час вважалося, що в соціалістичному суспільстві, які прагнуть до соціальної однорідності, у молоді не може і не повинно бути своїх специфічних цінностей.

Прояви своєрідності, незвичні форми поведінки розцінювалися або як аномалія, соціальне відхилення, або як наслідування Заходу. Інша позиція представляла ці відхилення як спосіб самовираження, як можливість заявити про себе суспільству, звернути на себе увагу. Так з'явився термін «неформальні молодіжні об'єднання», що закріпився в науковій і публіцистичній літературі, а також у повсякденному слововживанні.

Для того щоб зрозуміти підлітків та юнаків з неформальних молодіжних груп, треба знати історію виникнення і розвитку цих груп, їх сучасні види, причини виникнення. Тільки після цього можна виробити до них своє ставлення і намітити засоби виховного впливу [3].

Неформальні молодіжні групи придбали найбільшу вираженість в даний час. Виникнення їх пов'язане з неприйняттям підлітків та молоддю склалася в їхніх країнах суспільно-економічних систем, соціальних і духовних цінностей. Це протест проти існуючих порядків і пошук більш справедливих і гідних форм людського існування [1].

Культура будь-якого суспільства неоднорідна, оскільки в ньому існують різні нації і народності, різні соціальні групи і підгрупи, у яких є свої ціннісні традиції і своє розуміння соціальних норм. Такі культурні групи прийнято називати субкультури. Виділяють різні субкультури: етнічні, релігійні, класові, молодіжні та ін.

Субкультура – це поняття, яке можна розглядати як: сукупність деяких негативно інтерпретованих норм та цінностей традиційної культури, що функціонує в якості культури певного прошарку суспільства; особливу форму

організації людей (частіше всього молоді), автономне Це утворення всередині пануючої культури, яке визначає стиль життя і мислення її носіїв, що відрізняється своїми звичаями, нормами, комплексами цінностей і навіть інститутами; трансформовану професійним мисленням систему цінностей традиційної культури, що отримала своєрідну світоглядну забарвлення [19].

У педагогічному аспекті молодіжну субкультуру можна розглядати з позиції появи, формування і функціонування неформальних молодіжних об'єднань, роботи педагогів та спеціалістів групи підтримки з ними.

Під неформальними об'єднаннями прийнято розуміти соціальні об'єднання різних категорій людей, відмітною особливістю яких є спонтанно складається система внутрішніх соціальних зв'язків, норм, дій, що є продуктом не інституціональної організації, а результатом самодіяльності [2].

Які ж основні характеристики молодіжної субкультури? Її головною характерною особливістю є її відособленість, відстороненість, часто демонстративного, епатажна, від культурних цінностей старших поколінь, національних традицій. У масовій свідомості сприйняття молодіжної субкультури часто має негативний характер. На цьому тлі молодіжна субкультура зі своїми специфічними ідеалами, модою, мовою, мистецтвом все частіше помилково оцінюється як контркультура [2]. Іншою характерною особливістю сучасної молодіжної субкультури є переважання споживання над творчістю. Це дуже негативна особливість, тому що по-справжньому залучення до культурних цінностей відбувається лише в активній самостійній культуротворчої діяльності. Третьою характерною особливістю молодіжної субкультури можна назвати її авангардність, спрямованість у майбутнє, часто екстремальність. Найчастіше ці риси поєднуються з відсутністю серйозного фундаменту історичних і культурних традицій [1].

Список використаних джерел :

1. Громадські об'єднання в Україні: Навч. посіб. / за ред. В. М. Бесчасного. Київ., 2007.
2. Кузик В., Будз М. Д. Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Зб. наук. праць. Вип.16. / голов. ред. Г. Скрипник. Київ, 2022. С.151–161.
3. Троян С. С. Термінологічний словник із методики краєзнавчих досліджень. Рівне, 2000.